

Στην τελική ευθεία μπαίνουν οι προθεσμίες για την αξιοποίηση του προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' οίκον», που αφορά σε ενεργειακές παρεμβάσεις στα κτίρια, με κρατική επιδότηση και άτοκο ή χαμηλότοκο δανεισμό.

σχύει δήμενη προθεσμία από 1η Φεβρουαρίου μέχρι και 31 Μαρτίου 2011 για τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν αιτήσεις στις συνεργαζόμενες τράπεζες. Το πρόγραμμα, συνολικού ύψους άνω του 1 δισ. ευρώ, που αναμένεται να καλύψει σε πρώτη φάση περισσότερους από 100.000 ιδιοκτήτες, σύμφωνα με τις επίσημες ανακοινώσεις του ΥΠΕΚΑ από την υπουργό Τ. Μπιρμπίλη και τον αρ-

μοφωνία συνεπένδυσης μεταξύ της «ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ» και τεσσάρων τραπεζών που επιλέχθηκαν μετά από διαγωνιστική διαδικασία. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ύψους 396 εκατ. ευρώ, αφορά σε 241 εκατ. ευρώ για το Ταμείο «Εξοικονομώ κατ' Οίκον» (fund) και 155 εκατ. ευρώ για το πρόγραμμα «Άμεσης Ενίσχυσης» (grant).

Η υλοποίηση του Προγράμματος μέσω του Ταμείου Χαρτοφυλακίου ε-

κότητας κεφαλαίων ΕΣΠΑ για το 2010. Υπάρχει δυνατότητα συνεχούς στήριξης πρωτοβουλιών εξοικονόμησης ενέργειας. Η λήψη δανείου παρέχει ρευστότητα και επιτρέπει να πραγματοποιηθούν εργασίες χωρίς να απαιτείται η εκ των προτέρων χρηματοδότησή τους. Γίνεται με μειωμένο ή μηδενικό επιτόκιο, σε συνδυασμό με επιχορήγηση στις κατηγορίες χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων.

Επιπλέον, οι όροι της δανειακής

Στην τελική ευθεία οι προθεσμίες για το

Επιμέλεια: **ΑΡΓΥΡΗΣ ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ**

μόδιο υφυπουργό Γιάννη Μανιάτη:
 - Αξιοποιεί άμεσα τις δυνατότητες που δίνει η πρόσφατη τροποποίηση του κανονισμού της ΕΕ για τα Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΚ 539/2010). Συστάθηκε τον Ιούλιο 2010 στην «ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ» Ταμείο Χαρτοφυλακίου για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό κτηριακό τομέα, και υπεγράφη

ξασφαλίζει: Επαναχρησιμοποίηση των κεφαλαίων που αφορούν στα δάνεια (ανακυκλούμενα κεφαλαία) παρέχοντας κίνητρα σε περισσότερους ωφελουμένους (συνολική επένδυση στην πραγματική οικονομία ύψους 1 δισ. ευρώ) και μεγάλη ρευστότητα στην αγορά. Σημαντικό είναι το όφελος για τη χώρα μέσω της άμεσης εισροής και της αυξημένης απορροφητι-

σύμβασης είναι ιδιαίτερα ευνοϊκοί, καθώς δεν υπάρχουν εξασφαλίσεις (π.χ. προσημείωση ακινήτου) για την παροχή του δανείου. Επιτρέπεται οι πολίτες να ζητήσουν να θεθεί εγγυητής προκειμένου να βελτιώσουν την πιστοληπτική τους ικανότητα. Δεν υπάρχει επιβάρυνση κόστους διαχείρισης φακέλου αιτήματος και κόστους διαχείρισης δανείου. Υπάρχει κατάλληλο θε-

σμικό πλαίσιο με την έκδοση του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (KENAK) και του Προεδρικού Διατάγματος για το μητρώο των ενεργειακών επιθεωρητών.

Η αυτονομία θέρμανσης αφορά μόνο την περίπτωση αίτησης για μεμονωμένο διαμερίσμα, όπου απαιτείται η θέρμανσή του να πραγματοποιείται με σύστημα/συσκευή τον έλεγχο του/της οποίου/οποίας έχει ο ένοικος του διαμερίσματος (αυτονομία σε κεντρικό

πολογισμό 10.000 ευρώ θα λάβει άτοκο δάνειο 7.000 ευρώ και επιχορήγηση 3.000 ευρώ.

- Στην κατηγορία Β, με ατομικό εισόδημα μεταξύ 22.000 και 40.000 ευρώ ή οικογενειακό εισόδημα από 40.000 έως 60.000 ευρώ τα κίνητρα προβλέπουν χαμηλότοκο δάνειο με σταθερό επιτόκιο 4,93% για 4 έτη, σε συνδυασμό με επιχορήγηση ύψους 15% του τελικού επιλέξιμου προϋπολογισμού. Δηλαδή, ένας πολίτης για επιλέξιμο

Τα βήματα του προγράμματος

1. Έλεγχος από ενεργειακό επιθεωρητή (πιστοποιημένο μηχανικό), που ορίζει την ενεργειακή κατηγορία της κατοικίας, τις προτεινόμενες παρεμβάσεις και το αντίστοιχο κόστος.
2. Υποβολή αίτησης σε συμβαλλόμενη τράπεζα. Για πολυκατοικίες υποβάλλεται αρχικά αίτηση από εκπρόσωπο και εν συνεχεία από το σύνολο των ιδιοκτητών στο ίδιο υποκατάστημα.
3. Υποδοχή των αιτήσεων από την τράπεζα/Έλεγχος δικαιολογητικών φακέλου/Έλεγχος επιλεξιμότητας της αίτησης βάσει των κριτηρίων.
4. Αξιολόγηση και κατάταξη βάσει κριτηρίου εξοικονόμησης ενέργειας προς κόστος παρέμβασης/Έκδοση Απόφασης υπαγωγής αιτήσεων/Κοινοποίηση της έγκρισης στη συμβαλλόμενη τράπεζα/Ενημέρωση Ωφελουμένου.
5. Υλοποίηση εργασιών.
6. Δεύτερη ενεργειακή επιθεώρηση/Έκδοση δεύτερου πιστοποιητικού/ Έλεγχος ενεργειακής αναβάθμισης κατοικίας/ Πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου.
7. Η εκταμίευση του δανείου ξεκινάει με την απόφαση υπαγωγής. Για την ολοκλήρωση της εκταμίευσης και τη λήψη του πρόσθετου κινήτρου της επιχορήγησης ο ωφελούμενος προσκομίζει:
 - α) τα παραστατικά των δαπανών,
 - β) το δεύτερο πιστοποιητικό ενεργειακής επιθεώρησης.
8. Δειγματοληπτικός έλεγχος υλοποίησης φυσικού αντικείμενου από την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας του ΥΠΕΚΑ.
9. Πιστοποίηση/Έλεγχος της ορθής εκτέλεσης της πράξης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΕΣΠΑ.

«εξοικονόμηση κατ' οίκον»

σύστημα θέρμανσης, σύστημα/συσκευή αποκλειστικά για τις ανάγκες θέρμανσης του διαμερίσματος) ή υποβολή σχετικής πρότασης στο πλαίσιο του προγράμματος. Και αυτό γιατί μόνο με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται ουσιαστική εξοικονόμηση.

Τα κριτήρια και τα κίνητρα

Η Υπουργική Απόφαση, που υπέγραψε η υπουργός Περιβάλλοντος, Τίνα Μπιρμπίλη, και ο υφυπουργός Ανάπτυξης, Παναγιώτης Ρήγας, προβλέπει νέα βελτιωμένα κριτήρια και κίνητρα συμμετοχής στο πρόγραμμα. Αυξάνονται τόσο τα εισοδηματικά κριτήρια όσο και η τιμή ζώνης έως 1.750 ευρώ ανά τετραγωνικό για την περιοχή του ακινήτου.

Συγκεκριμένα, ιδιοκτήτες επιλέξιμων κατοικιών είναι:

- Στην κατηγορία Α, με εισόδημα ατομικό 22.000 ευρώ ή οικογενειακό 40.000 ευρώ, για να πάρουν άτοκο δάνειο και κρατική επιχορήγηση 30%. Δηλαδή, ένας πολίτης για επιλέξιμο προϋπολογισμό 10.000 ευρώ θα λάβει χαμηλότοκο δάνειο 8.500 ευρώ και επιχορήγηση 1.500 ευρώ.

προϋπολογισμό 10.000 ευρώ θα λάβει χαμηλότοκο δάνειο 8.500 ευρώ και επιχορήγηση 1.500 ευρώ.

- Στην τρίτη κατηγορία, με ατομικό εισόδημα 60.000 ευρώ ή οικογενειακό εισόδημα 75.000 ευρώ, το κίνητρο αφορά στη χορήγηση χαμηλότοκου δανείου, το οποίο ανέρχεται στο 100% του τελικού επιλέξιμου προϋπολογισμού, με σταθερό επιτόκιο 4,93% για 4 έτη.

Το υπουργείο Περιβάλλοντος, για να προωθήσει το πρόγραμμα, έκανε διαγωνισμό και επιλέχθηκαν τράπεζες με τις πιο συμφέρουσες προσφορές. Επιτεύχθηκε συμφωνία με τις συνεργαζόμενες τράπεζες και εξασφαλίστηκε η χορήγηση των άτοκων ή χαμηλότοκων δανείων να γίνεται χωρίς εξασφαλίσεις, δηλαδή προσημείωση του ακινήτου.

Οι πολίτες μπορούν να εξετάσουν σε συνεργασία με τις τράπεζες την πιστοληπτική τους ικανότητα και να απευθύνονται σε ενεργειακό επιθεωρητή για την ενεργειακή επιθεώρηση της κατοικίας τους και την έκδοση του Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ)

που αποτελεί προαπαιτούμενο για την υποβολή αίτησης.

Για τους πολίτες που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα επιδοτείται 100% η διενέργεια της ενεργειακής επιθεώρησης πριν και μετά τις παρεμβάσεις. Οι τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι *Άλφα, Εθνική, Πειραιώς* και *Eurobank - Ergasias AE*.

Το πρόγραμμα ξεκινάει με κεφάλαια 600 εκατομμυρίων ευρώ, με στόχο την παροχή μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ) ευνοϊκών δανείων και επιχορηγήσεων σε ιδιώτες για την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών τους. Συμμετέχει παράλληλα ο τραπεζικός τομέας, ο οποίος ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση της πολιτείας να καταβάλει 400 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή, όσα και η πολιτεία μέσω του ΕΣΠΑ για την υλοποίηση του προγράμματος. Η δομή του προγράμματος είναι σχεδιασμένη κατά τρόπο ώστε με τη μόχλευση και την ανακύκλωση των πόρων να κινητοποιούνται επιπλέον ποσά ύψους,

περίπου, 500 - 600 εκατομμυρίων ευρώ κάθε 3 χρόνια, μετά το 2012, για να ανατροφοδοτείται η εφαρμογή του σε μεγάλο βάθος χρόνου.

Επιλέξιμες παρεμβάσεις

Οι παρεμβάσεις, που υποβάλλονται με την αίτηση για υπαγωγή στο πρόγραμμα, προκύπτουν βάσει των συστάσεων του Ενεργειακού Επιθεωρητή Κτιρίου και αφορούν στις κατωτέρω τρεις κατηγορίες επιλέξιμων παρεμβάσεων: Αντικατάσταση κουφωμάτων (πλαίσια/υαλοπίνακες) και τοποθέτηση συστημάτων σκίασης. Τοποθέτηση θερμομόνωσης στα εξωτερικά δομικά στοιχεία του κτιριακού κελύφους, συμπεριλαμβανομένου του δώματος/στέγης και της πιλοτής. Αναβάθμιση του συστήματος θέρμανσης και παροχής ζεστού νερού χρήσης.

Σημείωση: Η εικονογράφηση είναι από την παρουσίαση που έκανε ο υφυπ. ΠΕΚΑ Π. Μανιάτης στο Υπουργικό Συμβούλιο. Περισσότερα στη διεύθυνση: exoikonomisi.ypeka.gr.

ΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΣΩΣΑΝ ΤΟ ΕΡΓΟΤΟΣ

Το όνομά του βρίσκεται πίσω από μερικά πολύ σημαντικά κτίρια

**ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΑΜΠΙΡΗΣ,
1930-2010 (Μ-Η Μηχανικός)**

Σαράντα χρόνια έντονης επαγγελματικής δραστηριότητας, αρχικά ως υπάλληλος, αργότερα ως ελεύθερος επαγγελματίας, μετά με δική του εταιρεία. Εργάστηκε στην Ελλάδα, σε πολλά και σημαντικά έργα, δούλεψε για δέκα χρόνια στη Σαουδική Αραβία. Πέθανε το φθινόπωρο, έχοντας προλάβει να καταθέσει την προσωπική του μαρτυρία στο Ενημερωτικό Δελτίο.

Ο Θεόδωρος Λαμπίρης, Μηχανολόγος - Ηλεκτρολόγος του ΕΜΠ, Ζακυνθινός στην καταγωγή, γεννήθηκε στην Αθήνα, στο Μεταξουργείο. Ωστόσο, τα παιδικά του χρόνια τα πέρασε ξέγνοιαστα στην Κρήτη, όπου ο πατέρας του εργάστηκε ως ασυρματιστής στην εταιρεία «Cable and Wireless», τη «μητέρα» του ΟΤΕ. Τότε «οι τηλεπικοινωνίες γίνονταν καλωδιακά, μέσα από τη θάλασσα, μέσω Μάλτας προς την Κρήτη» είπε ο ίδιος στην τελευταία συνέντευξή του προς το Ε.Δ. Οι αναμνήσεις από την Κρήτη ευχάριστες. Ανάμεσα σ' αυτές και πώς έμαθε κολύμπι: «Ο πατέρας πήγαινε εμένα και τον αδελφό μου στην παραλία, στο λιμάνι και "χλαπ"... μας πέταγε μέσα και τους δύο μαζί. Θέλαμε δε θέλαμε, μάθαμε να κολυμπάμε».

Πριν τελειώσει το Δημοτικό ο μικρός Θεόδωρος, η οικογένεια επέστρεψε στην Αθήνα και εγκαταστάθηκε στην Παιανία.

Όμως, δεν άργησε να έρθει ο πόλεμος και η Κατοχή έβαλε τέρμα στην ξέγνοιασιά των παιδικών χρόνων. Θυμήθηκε: «Όταν ήρθαν οι Γερμανοί, ο

απείλησαν. Η μάνα μας φοβήθηκε, μας πήρε και μας πήγε με τα πόδια, πάνω από τον Υμηττό, στην Ηλιούπολη, όπου ζούσε η γιαγιά μας, όπου φιλοξενηθήκα-

πατέρας μας δεν ήθελε να δουλέψει για λογαριασμό τους στον τότε ΟΤΕ. Μας πήρε και μας πήγε στο Κορωπί. Μείναμε σε ένα δωρόφο. Κάτω εμείς, πάνω οι ιδιοκτήτες. Τα προς το ζην τα κέρδιζε διδάσκοντας αγγλικά, παίρνοντας την αμοιβή του σε... κασίκι ή οποιοδήποτε τρόφιμο».

Έφυγαν οι Γερμανοί, ήρθαν οι Άγγλοι. Η ταλαιπωρία της οικογένειας δεν τέλειωσε: «Μια ημέρα έφτασε έξω από το σπίτι ένα τζιπ με Άγγλους στρατιώτες και οπλοπολυβόλο και πήρε τον πατέρα μου. Ήθελαν να λειτουργήσουν τους ασυρμάτους, τον χρειαζόνταν. Το είδαν οι γείτονες, το παρεξήγησαν, μας

με μια περίοδο. Όμως, εκεί φαιδεν υπήρχε και η μάνα μάς φόρτωσε σε ένα κάρο να μας γυρίσει στο Κορωπί, όπου όλο και κάτι βρισκόταν».

Στη διαδρομή βρέθηκαν μπροστά σε ένα ατύχημα που άφησε στο Θεόδωρο έντονη ανάμνηση. «Ήταν δύο κάρα, το ένα πήγαινε μπροστά και το άλλο, όπου βρισκόμασταν εμείς, από πίσω. Σε ένα σημείο, το μουλάρι τού πρώτου πάτησε νάρκη. Βρέθηκε νεκρό πάνω σε ένα δένδρο. Κτυπήθηκε και ο παραγωγέας. Εμείς ήμασταν πέντε μέτρα πίσω. Ευτυχώς δεν πάθαμε τίποτα. Η μάνα μου έπεισε το δεύτερο παραγωγέα να επιστρέψουμε στη Βούλα, όπου

*Κείμενα:
Νίκος Παρμενόπουλος και
Κατερίνα Τοράκη,
βασισμένα σε συνέντευξη
στην Κατερίνα Τοράκη και
σε πληροφορίες από
τον Βαγγέλη Μαντζουράτο,
φίλο και συνεργάτη του
για πολλά χρόνια.*

υπήρχε νοσοκομείο, να αφήσουμε τον τραυματία. Επιστρέψαμε στο Κορωπί, αλλά στο σπίτι δεν πήγαμε. Μας φιλοξένησε ένας βοσκός -λεγότανε Σκουλής-, με την προϋπόθεση ότι δε θα βγούμε έξω από την πόρτα, να μας δει κάποιος. Εκεί μείναμε έως ότου επέστρεψε ο πατέρας μου και μας πήρε».

Οι σπουδές

Ο Θεόδωρος Λαμπίρης υπήρξε επιμελής μαθητής. Με την ολοκλήρωση των γυμνασιακών σπουδών, έδωσε εξετάσεις ταυτόχρονα στο Πολυτεχνείο

των Μηχανολόγων - Ηλεκτρολόγων του ΕΜΠ. «Ήμουν πάντα της πρακτικής εφαρμογής. Στην Ιατρική αναζητάς: Ή έχεις αυτό ή έχεις εκείνο ή κάτι άλλο, θα το ψάξουμε. Ο μηχανικός δεν έχει να ψάξει τίποτα. Έχει μια και μοναδική λύση σε κάθε πρόβλημα».

Το επίπεδο σπουδών στο Πολυτεχνείο, εκείνα τα χρόνια, ήταν εξαιρετικό, κατά τη γνώμη του. Ήταν και εξαιρετικά αυστηρό. Θυμήθηκε: «Σε ένα μάθημα δεν παρουσιάστηκα. Έμεινα έξω από την αίθουσα και διάβαζα το επόμενο μάθημα. Πέρασε ο

τές, οι οποίοι, εκτός από τις εξαιρετικές επιστημονικές γνώσεις που του πρόσφεραν, τον στήριξαν και σε προσωπικό επίπεδο. Από όλους, ξεχώρισε τον καθηγητή Πετρόπουλο ο οποίος δίδασκε Ηλεκτρικές Μετρήσεις και Τριγωνομετρία.

Από την περίοδο των σπουδών και τον καθηγητή Πετρόπουλο, θυμήθηκε ένα άλλο σημαντικό περιστατικό, την «οξεία χορευτηρίαση», όπως το ονόμασε αστειεύομενος. «Είχαμε εξετάσεις. Δεν παρουσιάστηκα διότι ως το πρωί κόρευα. Κανονικά, όταν δεν παρουσιαστείς

βάσει» του απάντησα. «Τι είναι αυτό;» με ρωτάει. «Τι είναι εκείνο; Τι είναι το άλλο;». Του απάντησα και του απάντησα πολύ καλά. «Α, εγώ θα σε κάνω Επιμελητή μου» μου είπε. Με έκανε καθηγητή πρώτα στο Μικρό Πολυτεχνείο και σε μια νυχτερινή σχολή τον «Αρχιμήδη», με έβαλε και στη «Ζίμενς».

Το 1953 ο Θεόδωρος Λαμπίρης αποφοίτησε από το Εθνικό Μετσόβιο με το δίπλωμα του Μηχανολόγου - Ηλεκτρολόγου, βρήκε ανοικτούς πολλούς δρόμους επαγγελματικής εξέλιξης. Ως άνθρωπος, όμως, της πρα-

κτικής εφαρμογής, επέλεξε την εργασία στη «Ζίμενς». «Εγώ εγκατέλειψα όλα τα καθηγητήγια και έπεσα με τα μούτρα στη «Ζίμενς», όπου δούλευα και το Σαββατοκύριακο. Το Σαββατοκύριακο το αξιοποιούσα για να προετοιμαστώ για κάποιο διαγωνισμό».

Ακούραστος επαγγελματίας

Κατά τα πρώτα επαγγελματικά βήματα στη «Ζίμενς», είχε την τύχη η εταιρεία να αναλάβει τη σημαντική εργολαβία των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του ξενοδοχείου «Χίλτον» της Αθήνας. Με το δίπλωμα του Μηχανολόγου -

και στην Ιατρική Σχολή. Βγήκαν πρώτα τα αποτελέσματα στην Ιατρική, είχε πετύχει, γράφτηκε στη Σχολή. Μετά έξι μήνες βγήκαν τα αποτελέσματα και του Πολυτεχνείου, παράτησε την Ιατρική και γράφτηκε στη Σχολή

πρύτανης, με είδε να έχω κάνει "κοπάνια", με απέβαλε διαπαντός από το Πολυτεχνείο. Μεσολάβησαν άνθρωποι από τα ανάκτορα, με ξαναδέχτηκαν».

Κατά τη διάρκεια των σπουδών γνώρισε αρκετούς καθηγη-

στις εξετάσεις, πρέπει να επανέλθεις το Σεπτέμβριο. Εγώ πήγα ένα χαρτί από ένα θείο μου γιατρό για "οξεία δηλητηρίαση", μόλις τελείωσαν οι εξετάσεις. Ο Πετρόπουλος μου είπε: «Είχες διαβάσει, παιδί μου;». «Είχα δια-

Ηλεκτρολόγος η εταιρεία πήρε και τις δυο δουλειές, έδωσε τα μηχανολογικά σε υπεργολαβία και κράτησε τα ηλεκτρολογικά, καθώς ο Θεόδωρος Λαμπίρης είχε μεγαλύτερη έφεση. Εκείνη την περίοδο δούλεψε ατέλειωτες ώρες.

Ακούραστος στο «Χίλτον», το ίδιο στο «Ευγενίδειο Ίδρυμα», το ίδιο στην Πάτρα, στις εγκαταστάσεις της «Άμστελ». Απαιτητικός και από τους συνεργάτες και τα συνεργεία του.

λεύω τον προβολέα. Όταν τελείωσε η δεξίωση, συνάντησα τον κ. Λέτσα, ο οποίος ήταν προϊστάμενός μου και διευθυντής της «Ζίμενς» και του ανακοίνωσα: «Από σήμερα, αποχωρώ». Με ρώτησε τι συμβαίνει. «Τίποτα, αποχωρώ» του απάντησα. Και αποχώρησα από τη «Ζίμενς».

Συνέχισε ως ελεύθερος επαγγελματίας, με δική του τεχνική εταιρεία, αναλαμβάνοντας τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις σημα-

«Έφτιαχνα τα «Λατομεία Διονύσου». Δεν υπήρχε δυνατότητα άλλου μέσου μεταφοράς παρά ο γαίδαρρος. Φόρτωνα τη μια κολόνα της ΔΕΗ από τη μια πλευρά του γαϊδάρου, και την άλλη από την άλλη πλευρά. Ανέβαινε ο γαίδαρρος, ακολουθούσα εγώ. Όταν τελείωσα, πήγα να πληρώσω το ενοίκιο των γαϊδάρων. Είχαμε μια συμφωνία για το... γαϊδουρινό μεροκάματο, αλλά ο ιδιοκτήτης τους μου έβαλε ένα «καπέλο» για το σανό. Το πλήρωσα βέβαια».

λαβε εργολαβίες στη Σαουδική Αραβία και μαζί της ο Θεόδωρος Λαμπίρης ακολούθησε. Πήγε για λίγο, έμεινε δέκα χρόνια.

Απ' τα πρώτα έργα ήταν ένα εργοστάσιο συναρμολόγησης αυτοκινήτων της «Τογوتا» στην Τζέντα, καθώς και 3.000 βίλες, επίσης, στην Τζέντα και άλλες 3.000 στο Ριάντ.

Ωστόσο, πνεύμα επιχειρηματικά ανήσυχο, δεν άργησε να φτιάξει δική του εταιρεία με συ-

Προς νέους μηχανικούς

«Καταρχήν πολλή δουλειά, πάρα πολλή δουλειά. Εγώ ως νέος μηχανικός στη «Ζίμενς» πήγαινα Σαββατοκύριακα και δούλευα. Και ως ελεύθερος επαγγελματίας, όταν είχα δική μου εταιρεία, συνέχιζα να εργάζομαι ατέλειωτες ώρες».

«Όταν φτιάχναμε το «Χίλτον», τα συνεργεία συχνά δούλευαν ακόμη και τρεις βάρδιες. Ένα βράδυ, κατά τις 10.00, ανέβηκα στον 12ο όροφο και είδα τον εργοδηγό να κοιμάται. «Βρε μαστρο-Γιώργη, κοιμάσαι!» του είπα. «Α, με συγχωρείτε, κ. Λαμπίρη, ήμουν κουρασμένος». Καθώς σηκώθηκε, πήρα το στρώμα και το πέταξα από τον 12ο όροφο».

Από τη «Ζίμενς» αποχώρησε το 1963, αμέσως μετά τα εγκαίνια του ξενοδοχείου. «Έφυγα από τη «Ζίμενς» διότι στα εγκαίνια του «Χίλτον» αντί να με βάλουνε μεταξύ των προσκεκλημένων, αφού εγώ είχα φτιάξει το 1/4 του έργου, που είναι οι ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, με βάλανε πάνω στο καμαράκι να δου-

ντικών έργων που κατασκευάζονταν εκείνη την εποχή στην Ελλάδα, όπως της «Kodak», των «Μύλων Αγίου Γεωργίου», του σταθμού αναμετάδοσης της ραδιοφωνίας στις Θερμοπύλες και γενικά όλων των σταθμών αναμετάδοσης της ΕΡΤ ανά την Ελλάδα. Στη συνέχεια, ασχολήθηκε με την κατασκευή ηλεκτρομηχανολογικών υποσταθμών του ΟΤΕ στο λεκανοπέδιο της Αττικής, ενώ την ίδια περίοδο ίδρυσε κατασκευαστική εταιρεία και ασχολήθηκε με την ανέγερση πολυκατοικιών στην περιοχή των Αμπελοκήπων.

Συχνά τα έργα εκείνη την εποχή γίνονταν κάτω από δύσκολες συνθήκες. Χαρακτηριστικό ένα αστείο περιστατικό το οποίο διηγήθηκε στο Ε.Δ.:

10 χρόνια με πολλές εμπειρίες

Στις αρχές τις δεκαετίας του '70 ασχολήθηκε με την κατασκευή ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων των εργοστασίων της ΔΕΗ, στη Σορωνή Ρόδου και στα Λινοπεράματα Ηρακλείου Κρήτης, σε συνεργασία με την εταιρεία «ΒΙΟΚΑΤ», έργα μεγάλα. Από το 1974, συνεργάστηκε με μια από τις μεγαλύτερες τεχνικές εταιρείες της εποχής, την «Αλβέρτης - Δημόπουλος ΑΕ» (έργα της στην Αθήνα ήταν ο Πύργος των Αθηνών, το Ευγενίδειο Πλανητάριο, οι Πρεσβείες ΗΠΑ και Μ. Βρετανίας κ.ά.). «Όλα τα έργα τους που άπτονταν της δικής μου ειδικότητας στην Ελλάδα, τα έφτιαχνα εγώ». Σύντομα, όμως, η εταιρεία ανέ-

νεργάτες Φιλιππίνεζους, αλλά και... προύχοντες Σαουδάραβες, πρίγκιπες και υφυπουργούς, και ένα από τα σημαντικά έργα που ανέλαβε ήταν ο βασικός οδικός άξονας της χώρας. «Όταν έφτασα στη χώρα υπήρχε ένας «αμμόδρομος» και όταν έφυγα είχε γίνει ένας σύγχρονος αυτοκινητόδρομος. Παρόμοιος δεν υπήρχε ούτε στις ΗΠΑ».

Εκείνη την περίοδο στη Σαουδική Αραβία δραστηριοποιούνταν μια σειρά ελληνικών τεχνικών εταιρειών. Όμως, παρά τις επαγγελματικές ευκαιρίες, υπήρχαν δύσκολες καταστάσεις και απρόσμενες συμπεριφορές. Είναι χαρακτηριστικό το περιστατικό που αφηγήθηκε στο Ε.Δ.: «Στο συνοριακό χωριό

Χαμίτ Μουσσέιτ της Σαουδικής Αραβίας, έκανα την ηλεκτροδότηση και το έργο πήγαινε πολύ καλά. Περνούσαμε τα καλώδια, φτάναμε ως το σημείο όπου η τοπική ΔΕΗ εγκαθιστούσε το ρολόι της. Τότε, ένας Αιγύπτιος έπιασε το αφεντικό που ήταν σείχης και του είπε: “Εγώ θα στα φτιάξω με τα μισά λεφτά”. Δε χάλασε μόνο η δουλειά, ήρθε ο σείχης και μου πήρε όλα τα πράγματα από τη βίλα, ως και το χαρτί τουαλέτας. Μόνο το δια-

Τον ήξερα, κι όταν τον είδα, τον αγκάλιασα και τον φίλησα. Με συλλάβανε και με έχωσαν σε ένα καμαράκι. Τα έχασα, ενοχλήθηκα. Τελικά φέρανε τον πρίγκιπα τάδε, ο οποίος εγγυήθηκε και με ελευθέρωσαν. Δε θα το ξεχάσω. Όπως δε θα ξεχάσω ότι παρόλο που ήμασταν με το Θόδωρο παντρεμένοι δεν μπορούσα να κάτσω δίπλα του στο αυτοκίνητο, αλλά έπρεπε να κάτσω από πίσω. Όταν περπατούσα στο δρόμο χωρίς να συνοδεύο-

της επαγγελματικής του πορείας δούλεψε στη «Μηχανική», σε όλα τα έργα της. Τέτοια έργα ήταν το Ηλιακό Χωριό Νο3 στην Πεύκη Αττικής, ένα συγκρότημα κατοικιών που αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα εφαρμογής βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής σε μεγάλη κλίμακα και στο οποίο έχουν εγκατασταθεί έξι βασικοί τύποι ενεργειακών συστημάτων (θέρμανσης και ζεστού νερού για χρήσεις κατοικίας). Η θέρμανση χώρων και η

γεωμετρική δραστηριότητα. Έκτοτε περνούσε τον περισσότερο χρόνο του στο εξοχικό τους στην Εύβοια, έως το φθινόπωρο του 2010, οπότε έφυγε από τη ζωή.

Ύστερα από μια ζωή πολυτάραχης επαγγελματικής ενασκόλησης και ολοκληρωτικό δόσιμο στη δουλειά, η προσαρμογή στον καινούριο τρόπο ζωής δεν ήταν εύκολη. Είχε μάθει μόνο να δουλεύει. «Έχω γίνει τεμπέλης» μας παραπονέθηκε όταν τον

βατήριο δε μου πήρε γιατί το είχα κρύψει στο καζανάκι της τουαλέτας».

Έφυγε από τη χώρα, αλλά ξαναγύρισε και συνέχισε την επιχειρηματική του δράση. Επέστρεψε στην Ελλάδα το 1984. Τον έφερε πίσω μια γυναίκα, η Κλαίρη, παλιά γνωριμία, που έμελλε να γίνει η δεύτερη σύζυγός του. Το πρώτο διάστημα πήγε μαζί του στη Σαουδική Αραβία, αλλά η χώρα αυτή δεν ήταν για γυναίκες.

Εκείνη αφηγείται: «Μίλαγα πέντε γλώσσες, αναζήτησα δουλειά σε κάποια πρεσβεία, αλλά ούτε αυτό ήταν εύκολο για μια γυναίκα. Είχε προηγηθεί στο αεροδρόμιο μια άσχημη εμπειρία: Ήρθε να με παραλάβει ένας οικογενειακός φίλος, ο Ντιλάν.

μαί μου συμπεριφέρονταν άσχημα. Έτσι ήταν το '80 εκεί. Τώρα δεν ξέρω. Και να σκεφτείς πως πολλοί από εκείνους τους ανθρώπους ήταν σπουδασμένοι στο Λονδίνο, στην Αμερική, αλλά αν δεν φόραγες τσαντόρ... Τελικά, αγόρασα τσαντόρ. Το άντεξα ενάμιση μήνα».

Η συνέχεια στη «Μηχανική»

Η Σαουδική Αραβία έγινε παρελθόν και η «Μηχανική» του Πρόδρομου Εμφιετζόγλου το μέλλον.

Εκείνη την εποχή ο Εμφιετζόγλου μετακόμισε την έδρα της εταιρείας από τη Θεσσαλονίκη στην Αθήνα. Πρότεινε στο Θεόδωρο Λαμπίρη συνεργασία. Έτσι, για την υπόλοιπη περίοδο

παροχή ζεστού νερού οικιακής χρήσης γίνεται από 17 συνολικά διαφορετικούς συνδυασμούς αντλιών θερμότητας και ηλιακών συλλεκτών. Η εξοικονόμηση ενέργειας υπολογίζεται μεταξύ 45-90%, ανάλογα με το σύστημα. Άλλα έργα ήταν: η κατασκευή του κόμβου της Νεμέας στην Πελοπόννησο, το ΤΕΙ Καβάλας στη Μακεδονία, οι εγκαταστάσεις της HELEXPO στο Βελλίδειο της Θεσσαλονίκης, το νέο φρούριο της Κέρκυρας (πρώην αγγλικοί στρατώνες οι οποίοι αναπλάστηκαν για τη σύνοδο κορυφής της ΕΟΚ το 1994), η ύδρευση της Αλουμίννας και πολλά άλλα.

Ο Θεόδωρος Λαμπίρης πήρε σύνταξη έχοντας συμπληρώσει 40 ολόκληρα χρόνια επαγ-

συνατήσαμε, αλλά και πάλι ήταν αισιόδοξος.

Οι ατέλειωτες ώρες δουλειάς αποτυπώνονται σε σχέδια, μελέτες, προσφορές, που βρίσκονται κλεισμένες σε σκονισμένους φακέλους. Φυλάσσονται στο σπίτι του, αλλά ζήτησε να τα καταγράψουμε και να τα αξιοποιήσουμε.

Μπορεί να μην πλούτισε γιατί, όπως ο ίδιος μάς ομολόγησε, είχε τη φιλοσοφία της «καλής ζωής», όμως, αισθανόταν πλούσιος, γιατί, όπως είπε, με τις επισημονικές του γνώσεις, την εργατικότητα και την εμπειρία του, συνέβαλε στην κατασκευή πολλών σημαντικών οικοδομημάτων που κοσμούν και σήμερα τη χώρα μας, αλλά και τη μακρινή Σαουδική Αραβία. ■